

Cuprins

Capitolul 1

Fundamente microeconomice pentru specificarea

funcțiilor agregate de comportament macroeconomic

.....	17
1.1 Cadrul axiomatic de bază al abordării.....	17
1.2 Comportamentul gospodăriilor.....	19
1.2.1 Consumul și economisirea.....	19
1.2.2 Evoluția consumului privat în țări industrializate.	
O analiză economică comparativă.....	22
1.2.2.1 Analiza grafică.....	22
1.2.2.2 Impactul creșterii economice: efecte ale bogăției.....	25
1.2.2.3 Validări economice și previziuni.....	29
1.2.2.3.1 Estimări pe TL și TS ale consumului gospodăriilor	
în SUA.....	29
1.2.2.3.2. Estimări pentru R.U. (Regatul Unit al Marii Britanii) ...	32
1.2.2.3.3. Estimări pentru Japonia.....	35
1.2.2.3.4 Estimări pentru Franța.....	37
1.2.2.3.5 Estimări pentru Germania.....	39
1.2.3 Netezirea fluctuațiilor consumului.....	40
1.2.4 Mărima (finită sau infinită) a orizontului de optimizare.....	42
1.2.5 Efectele ratei dobânzii asupra consumului.....	42
1.2.5.1 Condiții necesare de optim ale mecanismului	
alocării intertemporale consum-economii.....	42
1.2.5.2 Cuantificarea efectelor factorilor exogeni asupra consumului	
și economiilor. Ecuația Slutsky generalizată.....	45
1.2.5.3 Legități fundamentale de comportament ale gospodăriilor	
privind consumul și acumularea.....	50
1.2.6 Modele fundamentale ale teoriei consumului.....	59
1.2.6.1 Modelul AMB (Ando-Modigliani-Brumberg): teoria ciclului	
de viață.....	56
1.2.6.2 Modelul Friedman: teoria venitului permanent.....	61
1.2.6.3 Modelul Duesenberry: teoria venitului relativ.....	64
1.3 Comportamentul firmelor.....	65
1.3.1 Fundamentele microeconomice ale cererii de investiții.....	65
1.3.2 Modele de fundamentare a cererii de investiții.....	67
1.3.2.1 Modelul de investiții Hall-Jorgenson.....	67
1.3.2.1.1 Modelul de bază.....	67
1.3.2.1.2 Funcția de producție: CES versus Cobb-Douglas.....	70
1.3.2.2 Modele de investiții cu costuri de ajustare.....	73
1.3.2.2.1 Varianta în timp discret.....	74
1.3.2.2.2 Varianta în timp continuu.....	76

1.3.2.2.3 Analiza în spațiul fazelor: echilibru și	77
1.3.2.2.4 Exemplu	78
1.3.2.3 Varianta Yoshikawa a teoriei q-Tobin a investiției	81
1.3.2.3.1 Analiza comparativă a celor două variante	81
1.3.2.3.2 Extensii: rata q-Tobin marginală	85

Capitolul 2

Modelarea macroeconomică pentru o economie închisă, neinflaționistă	88
2.1 Echilibrul pe piața bunurilor. Curba IS	88
2.1.1 Ecuațiile de echilibru	88
2.1.2 Diagrama în 4 cadrane a echilibrului IS. Deplasările echilibrului	91
2.1.3 Efectul politicii guvernamentale ($\uparrow G_t$)	93
2.1.4 Efectul politicii fiscale ($\uparrow \tau$), ($\uparrow \theta$)	95
2.1.5 Efectul avuției ($\uparrow A_t$)	96
2.2 Echilibre pe piața monetară. Curba LM	97
2.2.1 Curba LM și reprezentarea grafică în 4 cadrane	98
2.2.2 Efecte ale politicii monetare expansioniste ($\uparrow \bar{M}$)	100
2.3 Emisiunea de obligațiuni guvernamentale (bonduri)	101
2.3.1 Finanțarea deficitului bugetar primar	101
2.3.2 Curba BB	102
2.4 Echilibrul pe cele trei piețe pe termen scurt	103
2.5 Politici de finanțare a deficitului bugetar și dinamica echilibrului	105
2.5.1 Efectele politicilor fiscale asupra deficitului bugetar primar	105
2.5.2 Finanțarea deficitului prin obligațiuni ($\uparrow dB_t$)	106
2.5.2.1 Ilustrarea grafică a dinamicii economiei în cazul finanțării prin emisiunea de bonduri	107
2.5.2.2 Cuantificarea efectelor în finanțarea prin obligațiuni	109
2.5.3 Finanțarea deficitului prin emisiunea monetară ($dM_t > 0$)	111
2.5.3.1 Ilustrarea grafică a dinamicii economiei când deficitul bugetar primar este finanțat prin emisiune monetară ($dM_t > 0$)	111
2.5.3.2 Cuantificarea efectelor în finanțarea prin emisiune monetară	113
2.5.4 Analiză comparativă a eficienței celor două politici de finanțare	114
2.5.4.1 Efectele expansioniste asupra PIB-ului	114
2.5.4.2 Stabilitatea macroeconomiei pe termen lung prin cele două politici	115
2.5.4.3 Concluzii	117
2.6 Economie neinflaționistă închisă. Studii de caz	117
2.6.1 Specificarea consumului	117
2.6.2 Specificarea cererii de investiții private	119
2.6.3 Specificarea curbei IS. Locul geometric în planul (Y_t, r_t) al echilibrului pe piața bunurilor	120
2.6.4 Aplicație numerică	123
2.6.4.1 Curba IS – varianta liniară	123

2.6.4.2 Curba LM.....	126
2.6.4.3 Echilibrul IS-LM, cu r_t dat (în procente).....	129
2.6.5 Aplicații: Politici de finanțare a deficitului bugetar.....	130
2.6.5.1 Finanțarea prin emisiune monetară: $dM>0$, $dB=0$	130
2.6.5.2 Ilustrări numerice.....	134
2.6.5.3 Finanțarea prin obligațiuni: $dB>0$, $dM=0$	138
2.6.5.4 Analiza comparativă a celor două politici de finanțare.....	141
2.6.6 Dinamica economiei și stabilitatea.....	141
2.6.6.1 Stabilitatea macroeconomică prin politica monetară.....	141
a) Ecuația de dinamică a economiei în politica de finanțare monetară.....	141
b) Ilustrări numerice.....	144
c) Evoluția economiei.....	145
2.6.6.2 Dinamica economiei în condițiile finanțării prin bonduri.....	146
a) Ecuația de dinamică a bondurilor.....	146
b) Stabilitatea.....	146

Capitolul 3

Modelarea macroeconomică pentru o economie închisă inflaționistă.....	149
3.1 Introducere. Inflația curentă și inflația așteptată.....	149
3.2 Inconsistența temporară a politicilor monetare.....	153
3.2.1 Raționalitatea așteptărilor inflaționiste.....	153
3.2.2 Inconsistența temporală și credibilitatea anunțurilor guvernamentale.....	158
3.2.3 Rolul Băncii Centrale: echilibrul „first best”, „second best”, „third best” în condiții de certitudine.....	160
3.2.3.1 Percepția autorității monetare.....	160
3.2.3.2 Modelul Barro-Gordon în condiții de certitudine.....	161
3.2.4 Modelul Barro-Gordon cu incertitudine.....	165
3.3 Dinamica inflației în condiții de șocuri aleatoare.....	169
3.3.1 Efecte în bunăstarea socială.....	169
3.3.2 Reguli de politică monetară.....	171
3.3.2.1 Regula Taylor de fixare a ratei dobânzii.....	171
3.3.2.2 Modelul Svenson - Ball: mecanismul feedback stabilizator optimal.....	172
3.4 Ținte și instrumente ale politicii monetare.....	175
3.4.1 Echilibrul IS - LM – SRAS – PAD.....	175
3.4.2 Efectele șocurilor aleatoare.....	179
3.4.3 Ținta inflației.....	182
3.5 Deflație: Capcana de lichidități.....	184
3.5.1 Inoperabilitatea politicii monetare.....	184
3.5.2 Economia în capcana lichidității. Experiența Japoniei.....	185
3.5.3 Ieșirea din capcana de lichidități.....	187
a) Soluții posibile pentru a deplasa curba IS.....	187

b) Managementul utilizând rata dobânzii.....	189
c) Soluția Krugman: ținta inflației	190
3.5.4 Capcana lichidităților și efectul Pigou	191
3.5.4.1 Modelul Tobin- Bailey.....	191
a) Specificații de bază	191
b) Forma redusă a modelului și analiza stabilității.....	193
3.5.4.2 Variante ale modelului	196
3.6 Politica monetară, inflația și seigniorage-ul.....	197
3.6.1 Rata inflației, taxa inflației și seigniorage-ul	198
3.6.2 Venitul maxim din seigniorage. Curba Laffer	199
3.7 Politici monetare de stabilizare macroeconomică.....	203
3.7.1 Modelul de bază, cu mecanism de ajustare walrasian.....	203
3.7.2 Un model cu șomaj	207
3.7.3 Modelul Obst	209
3.7.4 Modelul Cagan: controlul hiperinflației.....	212
3.8 Modelul Backus – Driffill - Barro de evaluare a credibilității factorilor de decizie.....	215

Capitolul 4

Cuantificarea efectelor pe TS și TL ale politicilor fiscale și monetare într-o economie închisă, inflaționistă, cu acumulare de avuție	220
4.1 Formularea modelului	220
4.1.1 Ipoteze și deducerea ecuațiilor de dinamică	220
4.1.2 Deducerea ecuațiilor de echilibru	222
4.1.3 Politici monetare	225
4.2 Evoluția pe TS și TL a economiei prin politica stocului real constant ($m_t = \bar{m}$) de bani	226
4.2.1 Sinteza modelului pentru această politică. Traietoriile variabilelor endogene la echilibru pe TS.....	226
4.2.2 Statica comparativă a echilibrului pe TS	229
4.2.3 Echilibrul pe TL: starea staționară a economiei.....	234
4.2.4 Statica comparativă a echilibrului pe TL	235
a) Efectele cheltuielilor guvernamentale asupra echilibrului pe TL	236
b) Efectele creșterii stocului real de bani (dm) pe TL.....	238
4.3 Evoluțiile pe TS și TL ale economiei prin politica ratei constante de creștere a stocului monetar nominal	239
4.3.1 Sinteza modelului dinamic pentru această politică. Evoluția economiei pe TS	239
4.3.2 Statica comparativă a echilibrului pe TS	242
a) Efecte asupra PIB-ului la echilibru pe TS	244

b) Efecte asupra ratei nominale a dobânzii pe TS	246
c) Efecte asupra ratei curente a inflației pe TS	248
d) Efecte asupra ratei reale a dobânzii pe TS	249
4.3.3 Dinamica comparativă a echilibrului pe TS.....	250
4.3.4 Echilibrul pe TL: starea staționară a economiei	
în cazul acestei politici ($\mu_t = \mu$ - constant)	252
a) Efectul cheltuielilor guvernamentale asupra echilibrului pe TL ..	254
b) Efectul politicii monetare ($d\mu$) asupra echilibrului pe TL	255
4.4 Evoluția pe TS și TL a economiei prin politica stocului real de bonduri	
fixat ($b_t = \bar{b}$)	256
4.4.1 Sinteza modelului dinamic pentru această politică.	
Evoluția economiei pe TS	256
4.4.2 Analiza prin statica comparată pe TS	258
4.4.3 Dinamica comparativă a echilibrului pe TS.....	261
4.4.4 Echilibrul pe TL: starea staționară a economiei prin politica	
finanțării prin bonduri (\bar{b}).....	263
4.5 Studiu de caz: funcția cererii de bunuri și cea a cererii	
de bani sunt liniare	265
4.5.1 Implicațiile studiului de caz asupra evoluției economiei pe TS	
și TL prin politica monetară $m_t = \bar{m}$	266
4.5.1.1 Dinamica economiei pe TS	266
4.5.1.2 Statica comparativă în cazul $m_t = \bar{m}$	268
4.5.1.3 Dinamica comparativă în cazul $m_t = \bar{m}$	270
4.5.1.4 Echilibrul pe TL: starea staționară a economiei.....	271
4.5.1.5 Statica comparativă a echilibrului pe TL	272
4.5.2 Implicațiile studiului de caz aplicând politica ratei constante	
de creștere monetară	273
4.5.3 Aplicația studiului de caz în condițiile politicii monetare	
de menținere a stocului real de bonduri fixat.....	275
4.6 Economia închisă inflaționistă: simulări numerice	277
4.6.1 Deducerea modelului	277
A. Curba IS.....	277
A1 Specificarea consumului real	277
A2 Venitul real disponibil.....	278
A3 Specificarea cererii reale de investiții	279
A4 Echilibrul IS	280
A5 Mecanisme de transmisie pe TS.....	280

B. Curba LM	282
C. Echilibrul concomitent IS-LM.....	283
D. Echilibrul dinamic	285
E. Dinamica inflației așteptate	286
4.6.2 Politici monetare aplicate	286
A1. Dinamica pe TS a economiei când se menține constant stocul real monetar ($m_t = \bar{m}$).....	287
A2. Dinamica pe termen lung (TL): starea staționară a economiei când $m_t = \bar{m}$ fixat	290
B. Dinamica pe TS și TL a economiei când se aplică politica constantă a stocului real de obligațiuni ($b_1 = \bar{b}$)	293
1. Echilibrul IS-LM	293
2. Specificări numerice.....	297
3. Evoluția pe TL.....	299
4. Stabilitatea economiei	301
5. Dinamica creșterii economice echilibrate în politică $b_t = \bar{b}$ fixat.....	302
C. Dinamica pe TS și TL a economiei când se aplică politica ratei constante de creștere a bazei monetare, $\mu = \dot{M}/M$	307

Capitolul 5

Cadrul general de analiză a echilibrelor într-o economie deschisă	311
5.1 Cadrul general de evidențiere a echilibrelor sectoriale.	
Fluxuri și variabile de nivel	312
5.1.1 Echilibre statice și dinamice în sectorul privat nefinanciar	312
5.1.2 Echilibre și dinamici în sectorul public nefinanciar	314
5.1.3 Sectorul bancar	316
5.1.3.1 Banca Centrală.....	316
5.1.3.2 Sectorul bancar comercial	318
5.1.3.3 Sectorul public consolidat	319
5.1.4 Acumularea agregată și PNB.....	320
5.2 Structuri alternative de abordare a producției într-o economie deschisă	323
5.2.1 Modelul Mundell – Fleming.....	323
5.2.1.1 Aplicații la modelul Mundell-Fleming	328
5.2.1.2 Studiu de caz: Dinamica unei economii mici deschise, fundamentate pe modelul Dornbusch-Mundell-Fleming.....	331
1. Curba IS	331
2. Curba LM.....	333
3. Dinamica ratei de schimb în variabile logaritmice	334
4. Ilustrări numerice.....	337
A. Prelucrări econometrice	337
B. Analiza și simularea numerică a dinamicii liniare	341

C. Simularea efectelor unor perturbații neliniare în cererea de investiții.....	345
D. Generalizarea modelului neliniar.....	347
5.2.2 Modelul economiei dependente: modelul cu două bunuri (sectoare)	349
5.2.3 Modelul economiei cu trei bunuri	356
5.2.4 Anexă: Studiu de caz pentru modelul cu două bunuri.....	360
5.3 Piața muncii, ocupare și șomaj.....	367
5.3.1 Structura piețelor forței de muncă în țările în curs de dezvoltare.....	367
5.3.2 Forța de muncă ocupată și șomajul	368
5.4 Piețe financiare neoficiale.....	368
5.4.1 Piețele de împrumut neoficiale.....	369
5.4.2 Piețele neoficiale de schimb valutar.....	370
5.5 Managementul ratei de schimb : credibilitate și crize.....	373
5.5.1 Politici ale ratei de schimb	373
5.5.2 Comportamentul optimal al agenților economici și dinamica ratei de schimb	374
5.5.3 Varianta simplificată a modelului : inflația importată nulă.....	376
5.5.4 Anunțuri oficiale privind rata de schimb și credibilitatea lor.....	379
5.5.5 Credibilitatea ratei de schimb fixe.....	383
5.6 Atacurile speculative și crizele balanței de plăți.....	384
5.6.1 Model al colapsului regimului de schimb	384
5.6.2 Determinarea momentului colapsului (t_c)	387
5.6.3 Extensii.....	392
5.6.4 Rolul împrumuturilor externe și controlului fluxurilor de capital.....	393

Capitolul 6

Deficite fiscale, solvabilitate publică și coerența programelor

de stabilizare macroeconomică	396
6.1 Deficitul bugetar consolidat și deficitul primar	396
6.1.1 Finanțarea deficitului bugetar	397
6.1.2 Deficitul public total	398
6.1.3 Deficitul convențional și cel operațional	399
6.1.4 Deficite cvasifiscale și corecții în măsurarea deficitului bugetar.....	401
6.2 Segniorage-ul și taxa pe inflație.....	402
6.2.1 Segniorage-ul	402
6.2.2 Taxa optimă pe inflație.Curba Laffer.....	404
6.2.3 Întârzierea în colectare și efectul Olivera-Tanzi	407
6.2.4 Costurile de colectare și eficiența sistemului fiscal.....	409
6.3 Restricția bugetară intertemporală și solvabilitatea guvernamentală.....	410
6.3.1 Restricția bugetară intertemporală	410
6.3.2 Condiția intertemporală de solvabilitate	412
6.3.3 Mecanismul de solvabilitate “Non Ponzi Game”(N.P.G.)	413
6.3.4 Viabilitatea strategiilor fiscale alternative și restricția de solvabilitate.....	415

6.4 Modelul Sargent - Wallace și consistența politicilor de solvabilitate	416
6.4.1 Cadrul analitic al modelului	416
6.4.2 Echilibrul pe termen lung: starea staționară a economiei.....	418
6.4.3 Dinamica economiei când deficitul primar este constant.....	419
6.4.3.1 Dinamica pe perioada $[0, T]$ de aplicare a șocului μ	420
6.4.3.2 Analiza dinamicii după încetarea șocului monetar ($t > T$).....	423
6.4.4 Dinamica economiei sub obiectivul deficitului convențional constant.....	424
6.4.4.1 Echilibrul dinamic de tip punct șa.....	425
6.4.4.2 Reacția echilibrului la schimbări în creșterea monetară.....	428
6.4.4.3 Generalizarea obiectivului privind deficitul.....	431
6.5 Deficitele, ratele reale ale dobânzii și așteptările asupra politicilor governamentale.....	432
6.5.1 Un model al dinamicii macroeconomice optimele	432
6.5.1.1 Ipoteze simplificatoare	432
6.5.1.2 Ecuațiile modelului și traiectorii optimele.....	433
6.5.1.3 Analiza dinamicii optimele în spațiul fazelor.....	441
6.5.1.4 Efecte ale politicilor de creștere a cheltuielilor governamentale	445
6.5.2 Efecte directe și adverse ale deficitelor	448
6.5.2.1 Deficitele, investițiile și crowding out-ul. Echivalența ricardiană.....	448
6.5.2.2 Deficitele, contul curent și rata reală de schimb	449

Capitolul 7

Echilibre și dezechilibre ale economiei cu piețe financiare informale.....	451
7.1 Cadrul axiomatic: comportamentul agenților economici	451
7.1.1 Producătorii autohtoni	452
7.1.1.1 Determinarea funcției ofertei pentru export.....	452
7.1.1.2 Funcția ofertei pentru piața internă	454
7.1.2 Gospodăriile	456
7.1.2.1 Alocarea optimă a cheltuielilor de consum.....	457
7.1.2.2 Structura portofoliului de lichidități	458
7.1.2.3 Dinamica avuției financiare nominale a populației	460
7.1.3 Băncile Comerciale	462
7.1.4 Banca Națională și contul curent.....	463
7.1.5 Guvernul.....	465
7.1.5.1 Deficitul bugetar și politici de împrumuturi.....	465
7.1.5.2 Bugetul echilibrat și pârgii guvernamentale.....	467
7.2 Forma sintetică a modelului și dinamica economiei	468
7.2.1 Echilibre financiare de bază.....	468
7.2.2 Mecanisme de transmisie a efectelor	472
7.2.3 Forma redusă a modelului dinamic	473
7.2.4 Starea staționară și dinamica pe termen lung.....	478

7.2.4.1 Cazul 1: Economia fără piețe informale ($\sigma = 0, \tilde{\delta}_i = 0, \rho \neq 1$) cu prime la export.....	479
7.2.4.1.1 Dinamica „șă”	479
7.2.4.1.2 Analiza în spațiul fazelor.....	481
7.2.4.2 Cazul 2: Economia fără piețe informale și fără prime la export ($\rho = 1$)	485
7.2.4.3 Cazul 3: Economia cu piețe în totalitate informale ($\sigma = 1, \delta_i = 0$)	488
7.2.4.4 Cazul 4: Economia cu piețe informale controlate prin prima cursului de schimb la export ($\rho_1 = \bar{\rho}$).....	492
7.3 Model de simulare a dinamicii economiei cu piețe informale	493
7.3.1 Structura descriptivă a modelului.....	493
7.3.2 Comportamente, fluxuri, echilibre	495
7.3.2.1 Blocul 1. Prețuri - oferte - PIB - venit disponibil	495
7.3.2.2 Blocul 2. Gospodăriile: Consumul, acumularea, dinamica avuției și a activelor deținute.....	499
7.3.2.3 Blocul 3. Băncile comerciale și Banca Națională: contul curent și dinamica rezervelor valutare.....	501
7.3.2.4 Blocul 4. Guvernul: Deficitul bugetar și finanțarea lui.....	504
7.3.3 Sinteza ecuațiilor modelului de simulare	505
7.3.4 Diagrama fluxurilor și echilibrelor pentru modelul de simulare.....	511
7.3.5 Setarea parametrilor și calibrarea modelului pentru simulare.....	514
7.3.6 Simularea politicilor de stabilizare	515
7.3.6.1 Șocuri prin politicile monetare și fiscale	515
7.3.6.2 Efectele șocului în politica cheltuielilor guvernamentale pe bunuri autohtone ($g_N(t)$).....	517
7.3.6.3 Efectele șocului anticipat în creditul Băncii Naționale către băncile comerciale (L_t^B).....	519
7.3.6.4 Efectele creșterii ratei controlate a dobânzii ($\uparrow i_C$)	520
7.3.6.5 Devalorizarea oficială a monedei naționale ($\uparrow e_t$).....	521
7.3.7 Studiu de caz: Sinteza modelului în absența piețelor informale.....	522
7.3.8 Anexe.....	524
A1 Fundamentarea funcției ofertei agregate a unui producător	524
A2 Rezolvarea problemei gospodăriilor: alocarea optimă a cheltuielilor de consum	527
A3 Echilibrul staționar în modelul tridimensional	529
A4 Determinarea traiectoriilor în spațiul fazelor bidimensional, în vecinătatea echilibrului.....	530

Capitolul 8

O scurtă sinteză a modelelor uzuale de creștere, ajustare

și stabilizare macroeconomică	532
8.1 Introducere	532
8.2 Modele de tip FMI	533
8.2.1 Modelul FBM (Financial Programming Model)	533
8.2.2 Modelul RMSM al Băncii Mondiale	537
8.3 Constrângeri asupra creșterii: modele „3-Gap”	541
8.4 Modele de tip HERMIN	547
8.4.1 Generalități	547
8.4.2 Variante ale modelului HERMIN dezvoltate în România: modelele HEROM și ROHER	548
8.4.3 Ecuațiile în blocul ofertei	551
8.4.3.1 Producția în sectoarele T și N	551
8.4.3.2 Producția în sectorul A. Filtrul HP	552
8.4.3.3 Producția în sectorul G	555
8.5 Seria de macromodele de tip Emilian Dobrescu, pentru România	556
8.6 Alte modele de referință folosite în țări din UE	559
8.6.1 MESANGE - Modéle Économetrique de Simulation et d'Analyse Générale de l'Économie	559
8.6.2 MARCOS – Modèle à Anticipations Rationnelles de la Conjoncture Simulée	560
8.6.3 MODTRIM II - A Quaterly Model for the Belgium Economy	562
8.6.4 Diversitatea modelelor macroeconomice	562
Bibliografie	567